

Inarin kunnan kotouttamisohjelma 2014–2017

1 Johdanto	3
1.1 Kotoutumislaki	3
1.2 Ulkomaalaisten osuus Inarissa	3
1.3 Keskeiset käsitteet	5
1.4 Kotouttamisohjelman päivitys ja tiedottaminen.....	7
2 Alkukartoitus ja kotoutumissuunnitelma	8
2.1 Alkukartoitus.....	8
2.2 Kotoutumissuunnitelma	9
3 Kotouttamispalvelut Inarin kunnassa	10
3.1 Sosiaali- ja terveystoimi	10
3.2 Sivistystoimi.....	11
3.3 Asuminen	14
3.4 Tulkkaus- ja käännöspalvelut.....	14
4 Kotouttamispalvelut muilta viranomaisilta ja muilta tahoilta.....	15
4.1 TE-toimisto.....	15
4.2 Kansaneläkelaitos KELA	17
4.3 Yhteistyö muiden tahojen kanssa	17

1 Johdanto

1.1 Kotoutumislaki

Uusi kotoutumislaki (laki kotoutumisen edistämisestä 1386/2010) on tullut voimaan syksyllä 2011. Lain tarkoituksena on tukea ja edistää kotoutumista ja maahanmuuttajan mahdollisuutta osallistua aktiivisesti suomalaisen yhteiskunnan toimintaan. Lain tarkoituksena on myös edistää tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta sekä myönteistä vuorovaikutusta eri väestöryhmien kesken. Kotoutumislakia sovelletaan henkilöön, jolla on ulkomaalaislaissa (301/2004) tarkoitettu voimassa oleva oleskelulupa Suomessa. Lakia sovelletaan myös henkilöön, jonka oleskeluoikeus on rekisteröity tai jolle on myönnetty oleskelukortti ulkomaalaislain mukaisesti. (Laki kotoutumisen edistämisestä 1 ja 2 §.)

Kotoutumislaki edellyttää kaikkia kuntia laatimaan kotoutumisen edistämiseksi kotouttamisohjelman, joka hyväksytään kunnanvaltuustossa, tarkistetaan vähintään kerran neljässä vuodessa ja otetaan huomioon kuntalain 65§ mukaista talousarviota ja – suunnitelmaa laadittaessa. Alueella toimivien viranomaisten on kunnan aloitteesta osallistuttava ohjelman laadintaan, toteutukseen ja seurantaan. Kotoutumislain 6. luvussa säädetään kuntakorvauksista laissa tarkoitettujen toimenpiteiden järjestämisestä.

Kotouttamisohjelman sisällöstä säädetään kotoutumislain 33 §:ssä. Lapin maahanmuuttostrategia 2017 on laadittu Lapin ELY-keskuksen toimesta vuonna 2013 maakunnallisena monialaisena verkostoyhteistyönä ja sen tavoitteena on linjata maahanmuuttoon ja kotouttamiseen liittyvää kehittämistyötä vuoteen 2017. Tarkoituksena on, että strategia toimii pohjana kunnissa laadittaville uuden kotoutumislain mukaisille paikallistason kotouttamisohjelmille.

1.2 Ulkomaalaisten osuus Inarissa

Inari on kansainvälinen ja monikulttuurinen kunta. Inarin asukasluku oli vuoden 2013 lopussa 6 797 henkilöä. Ulkomaalaisten osuus väestöstä oli 1,3 % vuonna 2012. Koko maas-

sa ulkomaalaisten osuus väestöstä oli vuoden 2012 osalta 3,6 %. Kunnalla ei ole valtion kanssa sopimusta pakolaisten vastaanotosta.

Alla olevissa taulukoissa on ulkomaalaisten osuus väestöstä, ulkomaalaisten määrä ja muuta kieltä kuin suomea, ruotsia tai saamea äidinkielenä puhuvien määrät Inarissa vuosina 2009–2012.

Vuosi	Väestö 31.12.	Ulkomaalaisten osuus väestöstä %
2009	6 863	1,1
2010	6 778	1,2
2011	6 754	1,3
2012	6 732	1,3

Lähde: Sotkanet 2013

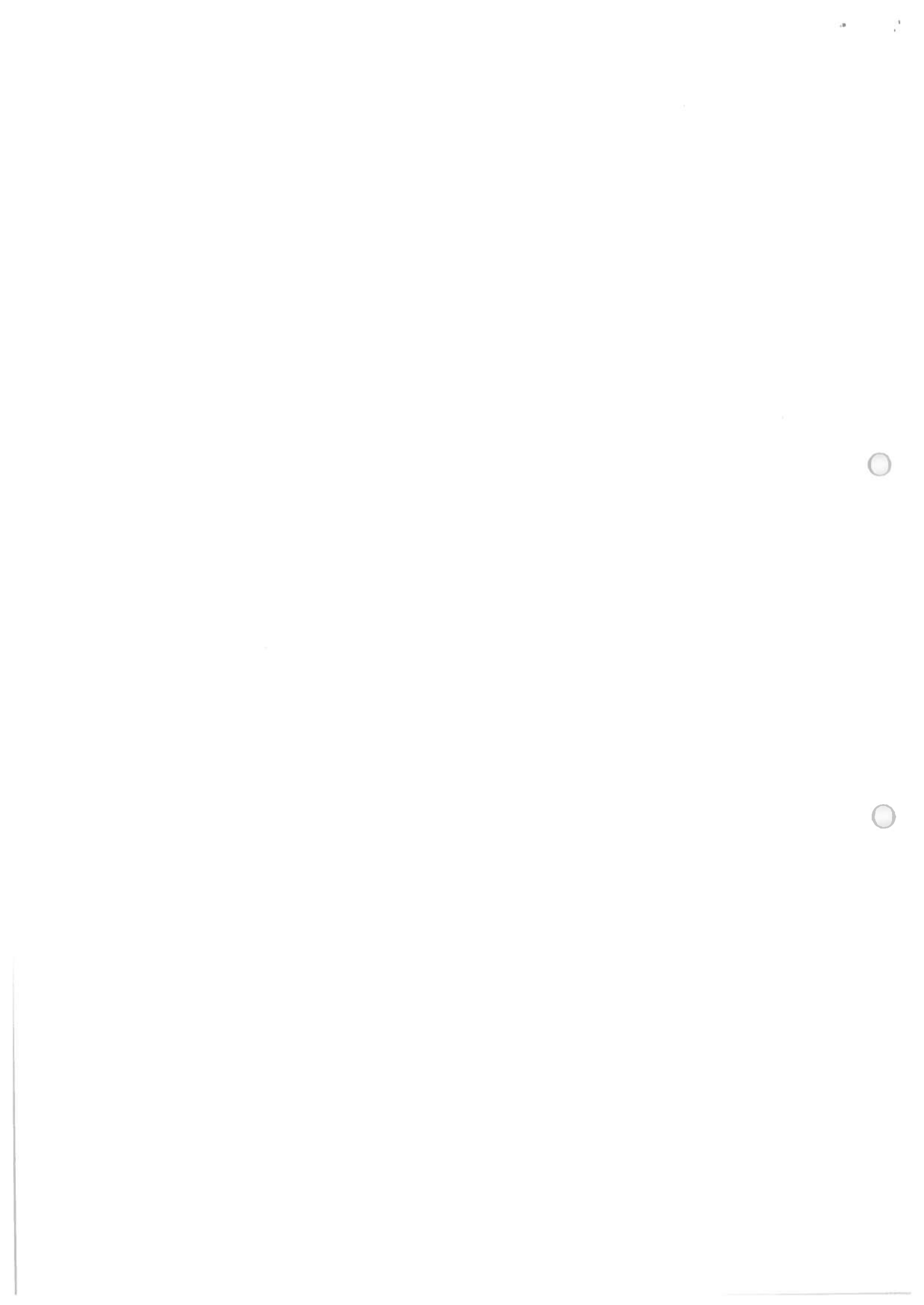
	Syntyperältään ulkomaalaisia Inarissa yhteensä			
Vuosi	2009	2010	2011	2012
Henkilöä	99	99	115	121

Lähde: Tilastokeskus 2013

Ulkomaalaisista syntyperältään on 35 % muista EU-maista, 46 % muista Euroopan maista, 2 % Afrikan maista, 4 % Amerikan maista, 7 % Aasian ja Oseanian maista ja 6 %:n osalta syntyperä on tuntematon. Yleisimmät syntyperämaat ovat Venäjä, Saksa, Iso-Britannia ja Thaimaa.

Pohjois-Lapin seutukunnassa vuonna 2011 suurimmat kansalaisuusryhmät olivat venäläiset, ruotsalaiset, norjalaiset, saksalaiset ja virolaiset. Vuonna 2010 Inarissa oli eri kansalaisuuksia yhteensä 21.

	Muu kuin suomi, ruotsi tai saame äidinkielenä / 1 000 asukasta
2009	11,4
2010	12,0
2011	15,0

2012	15,7
------	------

Lähde: Sotkanet 2013

1.3 Keskeiset käsitteet

Maahanmuuttaja

Suomeen muuttanut henkilö, joka oleskelee maassa muuta kuin matkailua tai siihen verrattavaa lyhytaikaista oleskelua varten myönnetyllä luvalla tai jonka oleskeluoikeus on rekisteröity taikka jolle on myönnetty oleskelukortti. Yleiskäsite, joka koskee kaikkia eri perustein muuttavia henkilöitä.

Oleskelulupa

Suomen valtion henkilölle myöntämä määräaikainen tai pysyvä lupa asua maassa. Ulkomaalainen (pl. Pohjoismaiden kansalaiset sekä EU- ja ETA-jäsenmaiden kansalaiset) tarvitsee oleskeluluvan voidakseen oleskella Suomessa yli kolme kuukautta. Oleskelulupa voidaan myöntää mm. seuraavin perustein: perheside Suomeen, opiskelu, työnteko, suomalainen syntyperä, paluumuutto Suomeen, humanitaariset syyt tai muu erityinen syy.

Tilapäinen oleskelulupa

Myönnetään ulkomaalaiselle, jonka tarkoituksena ei ole jäädä Suomeen pysyvästi. Lupa on uusittava määräajan päätyttyä. Tilapäiseen oleskelulupaan merkitään kirjaintunnus B.

Jatkuva oleskelulupa

Myönnetään ulkomaalaiselle, joka on tullut Suomeen pysyvässä maahanmuuttotarkoituksessa. Lupa on uusittava määräajan päätyttyä. Jatkuvaan oleskelulupaan merkitään kirjaintunnus A.

Pysyvä oleskelulupa

Myönnetään henkilölle, joka on oleskellut Suomessa yhtäjaksoisesti jatkuvalla oleskeluvalla neljä vuotta. Oleskelun syy tai muut erityiset syyt voivat aiheuttaa poikkeuksia oleskeluaikaan. Lupa myönnetään toistaiseksi eikä sitä tarvitse uusia. Pysyvään oleskelulupaan merkitään kirjaintunnus P.

Ulkomaalainen

Suomen oikeuden kannalta henkilö, joka ei ole Suomen kansalainen.

Turvapaikanhakija

Henkilö, joka hakee suojelua ja oleskeluoikeutta vieraasta maasta. Turvapaikanhakijan pakolaisuus todetaan vasta hakemukseen annetulla päätöksellä, joten tulisi välttää "pakolainen" sanaa ennen kuin päätös on annettu.

Pakolainen

Ulkomaalainen, jolla on perustellusti aihetta pelätä joutuvansa vainotuksi alkuperän, uskonnon, poliittisen mielipiteen, kansallisuuden tai tiettyyn yhteiskunnalliseen ryhmään kuulumisen vuoksi. Pakolaisaseman saa henkilö, jolle jokin valtio antaa turvapaikan tai jonka YK:n pakolaisjärjestö (UNHCR) katsoo olevan pakolainen.

Kiintiöpakolainen

YK:n pakolaisjärjestön pakolaiseksi katsoma henkilö, jolle on myönnetty maahantulolupa Suomeen valtion talousarviossa vahvistetun pakolaiskiintiön puitteissa.

Kotoutuminen

Maahanmuuttajan ja yhteiskunnan vuorovaikutteinen kehitys, jonka tavoitteena on antaa maahanmuuttajalle yhteiskunnassa ja työelämässä tarvittavia tietoja ja taitoja samalla kun tuetaan hänen mahdollisuuksiaan oman kielen ja kulttuurin ylläpitämiseen.

Kotouttaminen

Kotoutumisen monialaista edistämistä ja tukemista viranomaisten ja muiden tahojen toimenpiteillä ja palveluilla. Kotouttamisen tarkoituksena on antaa maahanmuuttajalle mahdollisimman nopeasti itsenäisen ja tasavertaisen kansalaisuuden vaatimat valmiudet.

Kotouttamisohjelma

Kunnan tai useamman kunnan yhdessä laatima ohjelma kotoutumisen edistämiseksi ja monialaisen yhteistyön vahvistamiseksi. Ohjelma hyväksytään kunnanvaltuustossa ja sitä tar-

kistetaan vähintään kerran neljässä vuodessa. Ohjelma otetaan huomioon kuntalain mukaista talousarviota ja – suunnitelmaa laadittaessa.

Kotoutumissuunnitelma

Yksilöllinen tai perheen suunnitelma toimenpiteistä ja palveluista, joilla tuetaan mahdollisuuksia hankkia riittävä suomen tai ruotsin kielen taito sekä muita tarvittavia tietoja ja taitoja.

Erityisiä tukea tarvitseva

Maahanmuuttaja, joka tarvitsee tehostettuja kotouttamistoimenpiteitä erityisesti sairauden, vamman tai muun syyn vuoksi alentuneen toimintakyvyn, iän, perhetilanteen, luku- ja kirjoitustaidottomuuden tai muun vastaavan syyn perusteella.

Monikulttuurinen, monietninen

Etnisyydessä on kyse yksilön ja ryhmän tavasta jäsentää itseään suhteessa toisiin. Etnisyys on sidoksissa tilanteisiin ja muuttuu ajan myötä. Monikulttuurisuuden rinnalla käytetään käsitteitä monietninen ja monikansallinen. Monietninen painottaa eri etnisten ryhmien, eri kulttuuriryhmien muodostamaa yhteiskuntaa. Monikansallinen painottaa yhteiskunnan koostumista eri kansallisuutta olevista henkilöistä, jotka voivat lainsäädännöllisestikin olla monikansallisia kaksoiskansalaisuuden myötä.

Rasismi

Ideologia, uskomus ja/tai toiminta, joka jakaa ihmiset eri rotuihin ja viittaa henkilön kulttuuritaustasta johtuviin syihin. Rasismi pohjautuu ajatukseen ihmisryhmien kulttuurisesta tai biologisesta erilaisuudesta, joka oikeuttaa negatiiviseen kohteluun tällä perusteella.

1.4 Kotouttamisohjelman päivitys ja tiedottaminen

Kotouttamisohjelma on laadittava yhteistyössä kunnan eri viranomaisten, Kelan ja TE-toimiston kanssa. Kotouttamisohjelma tarkistetaan vähintään neljän vuoden välein ja vastuu tarkistamisesta on sosiaalityön vastuualueella.

Maahanmuuttajille tiedotetaan kunnan palveluista pääasiassa samoin kuin muitakin kuntalaisia. Kotouttamisohjelma laitetaan kunnan internet sivuille.

Kunnan sisällä kotouttamisesta tiedotetaan saattamalla kotouttamisohjelma kaikkien toimialojen tietoon, jotta kotouttamista voidaan tehdä monialaisena yhteistyönä.

2 Alkukartoitus ja kotoutumissuunnitelma

2.1 Alkukartoitus

Alkukartoituksessa arvioidaan alustavasti maahanmuuttajan työllistymis-, opiskelu- ja muut kotoutumisvalmiudet sekä kielikoulutuksen ja muiden kotoutumista edistävien toimenpiteiden ja palveluiden tarpeet. Alkukartoituksessa selvitetään tätä tarkoitusta varten tarvittavat tiedot maahanmuuttajan aikaisemmasta koulutuksesta, työhistoriasta, kielitaidosta ja muusta työllistymiseen sekä kotoutumiseen vaikuttavasta seikasta.

Te-toimisto käynnistää alkukartoituksen maahanmuuttajalle, joka on rekisteröity työttömäksi työnhakijaksi. Kunta taas käynnistää alkukartoituksen silloin, kun maahanmuuttaja saa muuten kuin tilapäisesti toimeentulotukea. Alkukartoituksen voi kunta tai TE-toimisto käynnistää alkukartoituksen sitä pyytäneelle muulle maahanmuuttajalle, jos tämän arvioidaan sitä tarvitsevan. Kartoitus tulee käynnistää kahden kuukauden kuluessa pyynnöstä tai asiakkuuden alkamisesta.

Alkukartoituksen perusteella TE-toimisto tai kunta arvioi tarvitseeko maahanmuuttaja kotoutumissuunnitelman. Mikäli kotoutumissuunnitelma tehdään, on se laadittava viimeistään kolmen vuoden kuluttua ensimmäisen oleskeluluvan tai oleskelukortin myöntämisestä tai oleskeluoikeuden rekisteröimisestä. Ensimmäinen suunnitelma laaditaan enintään yhden vuoden ajaksi ja suunnitelmaan on oikeus enintään kolmen vuoden ajan ja tarvittaessa pidentämispäätöksellä voidaan aikaa pidentää kahdella vuodella.

2.2 Kotoutumissuunnitelma

Maahanmuuttajalla on oikeus kotoutumissuunnitelmaan, jos hän on julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetussa laissa tarkoitettu työtön työnhakija tai jos hän saa muuten kuin tilapäisesti toimeentulotuesta annetun lain mukaista toimeentulotukea.

Kotoutumissuunnitelma voidaan laatia myös muulle maahanmuuttajalle, jos hänen arvioidaan alkukartoituksen perusteella tarvitsevan suunnitelmaa kotoutumisen edistämiseksi.

Kotoutumissuunnitelma on yksilöllinen suunnitelma toimenpiteistä ja palveluista, joiden tarkoituksen on tukea maahanmuuttajan mahdollisuuksia hankkia riittävä suomen tai ruotsin kielen taito sekä muita yhteiskunnassa ja työelämässä tarvittavia tietoja ja taitoja sekä edistää hänen mahdollisuuksiaan osallistua yhdenvertaisena jäsenenä yhteiskunnan toimintaan. Kotoutumissuunnitelmassa voidaan sopia myös maahanmuuttajan oman äidinkielen opetuksesta, yhteiskuntaan perehdyttävästä opetuksesta, luku- ja kirjoitustaidon sekä perusopetusta täydentävästä opetuksesta, kotoutumiskoulutuksesta ja muista kotoutumista yksilöllisesti edistävästä toimenpiteistä.

Kotoutumissuunnitelma laaditaan yhdessä TE-toimiston, kunnan ja maahanmuuttajan kanssa. Suunnitelman laadinta on aloitettava viimeistään kahden viikon sisällä alkukartoituksesta. Suunnitelmaa laadittaessa otetaan huomioon maahanmuuttajan omat kotoutumista edistävät tavoitteet. Suunnitelmassa TE-toimisto sopii maahanmuuttajan kanssa koulutuksesta, työnhausta ja sen tavoitteista sekä työnhakua tukevista ja työllistymistä edistävästä toimenpiteistä ja palveluista. Kunta sopii suunnitelmassa maahanmuuttajan kanssa kotoutumista ja työllistymistä edistävästä kunnan palveluista tai muista toimenpiteistä, jos maahanmuuttaja ei mm. terveydentilansa, ikänsä tai perhesyiden vuoksi voi osallistua kotoutumista tukeviin työvoimapolitiittisiin palveluihin. Suunnitelmaa tarkistetaan vähintään kerran vuodessa.

Kunnan tulee laatia kotoutumissuunnitelma alaikäisen maahanmuuttajan kanssa, jos siihen on alaikäisen yksilöllisistä olosuhteista johtuva tarve. Kotoutumissuunnitelma laaditaan yhdessä lapsen tai nuoren ja hänen huoltajansa tai edustajansa kanssa. Kunnan tulee laatia

myös perheen kotoutumissuunnitelma monialaisena yhteistyönä, jos perheen kokonaistilanne sitä edellyttää. Suunnitelman tarvetta arvioitaessa kiinnitetään erityistä huomiota lapsen tai nuoren kehitystä tukevan ja ohjaavan vanhemmuuden edellytyksiin ja vanhempien tuen ja koulutuksen tarpeisiin.

Kotoutumissuunnitelman mukaisiin toimenpiteisiin osallistumisen aikana maahanmuuttaja saa kotoutumistukena työmarkkinatukea tai toimeentulotukea.

Mikäli maahanmuuttaja kieltäytyy ilman pätevää syytä kotoutumissuunnitelman laatimisesta, sen tarkistamisesta tai osallistumasta kotoutumissuunnitelmassa sovittuun toimenpiteeseen, hänen oikeuttaan kotoutumistukena maksettavaan etuuteen voidaan rajoittaa työtömyysturvalain ja toimeentulotukilain puitteissa.

3 Kotouttamispalvelut Inarin kunnassa

Kunnalla on yleis- ja yhteensovittamisvastuu maahanmuuttajien kotouttamisen kehittämistä sekä sen suunnittelusta ja seurannasta paikallistasolla. Kunnan on huolehdittava siitä, että kunnan palvelut soveltuvat myös maahanmuuttajille. Lisäksi kunnan on huolehdittava siitä, että maahanmuuttajille kotoutumislaisissa tarkoitetut toimenpiteet ja palvelut järjestetään sisällöltään ja laajuudeltaan sellaisina kuin kunnassa esiintyvä tarve edellyttää. Kunnan on huolehdittava oman henkilöstönsä osaamisen kehittamisestä kotouttamisessa.

Inarissa maahanmuuttajien palvelut järjestetään kunnan normaalien palvelujen ja toimintojen kautta. Tarvittaessa maahanmuuttajien erityistarpeet huomioidaan monialaisella yhteistyöllä. Peruspalveluissa varmistetaan henkilöstön osaaminen eri kieli- ja kulttuuritaustaisten kohtaamisessa ja tulkkipalveluiden käytössä.

3.1 Sosiaali- ja terveystoimi

Kunnassa asuvilla kotoutumislain määrittelemillä maahanmuuttajilla on oikeus saada sosiaali- ja terveystoimen palveluja samoin perustein kuin muillakin kunnan asukkailla. Sosi-

aalityö vastaa kotoutumissuunnitelman tekemisestä maahanmuuttajalle yhdessä TE-toimiston kanssa. Sosiaali- ja terveystoimessa järjestetään maahanmuuttajien palvelut ja toimenpiteet nykyisin voimavaroin normaalin potilas/asiakastyön puitteissa.

Aikuisten sosiaalityö voi kattaa toimeentuloa varten tarvittavan taloudellisen tuen arvioinnin, aktivoinnin työhön tai koulutukseen, asiakassuunnitelman laatimisen sekä tiedon antamisen muista tarjolla olevista palveluista kuten työvoima- ja elinkeinotoimistosta, Kelasta, maahanmuuttotoimistosta, kunnan talous- ja velkaneuvonnasta sekä eri hoitopalveluista (päihitteet, mielenterveys, terveys).

Sovellettaessa kotoutumislakia alle 18-vuotiaaseen, on kiinnitettävä erityistä huomiota lapsen etuun ja hänen kehitykseensä. Lapsen etua arvioitaessa on huomioitava lastensuojelulain säädökset. Lapsi- ja perhetyö tarjoaa maahanmuuttaja-asiakkaille samoja palveluja kuin muille kuntalaisille, esimerkiksi lastensuojelun avohuollon tukitoimia. Vaikeissa perhetilanteissa voi esim. lapsen sijoittaminen kodin ulkopuolelle tulla kyseeseen.

Inarin terveyskeskus tarjoaa maahanmuuttajille heidän tarvitsemansa terveyden- ja sairaanhoitopalvelut, kuten muillekin kuntalaisille. Maahanmuuttaja voidaan ohjata terveyspalveluiden piiriin kotoutumissuunnitelman teon yhteydessä maahanmuuttajan ikä ja terveydentila huomioon ottaen. Inarin kunnassa tarjotaan mm. lääkärin ja hoitajien vastaanotto-palveluja, laboratorionäytteenottoa, kuntoutusta, hammashoitoa sekä mielenterveys- ja perheneuvolan palveluja. Työterveyshuollon palveluja tarjoaa MedInari Oy.

3.2 Sivistystoimi

Päivähoito

Lakisääteistä kunnallista päivähoitoa järjestään alle kouluikäisille lapsille lapsen omalla äidinkielellä (suomen-, ruotsin- tai saamenkielellä) päiväkotitai perhepäivähoitona. Maksutonta esiopetusta järjestetään 6-vuotiaille lapsille Ivalon ja Saariselän päiväkodeissa. Lasten kotihoidontukea myönnetään Kansaneläkelaitoksesta (Kela) ja kotihoidontuen kuntalisä myönnetään kunnan päättämin ehdoin alle 3-vuotiaille lapsille ja sisaruksille.

Inarinsaamenkielistä kielipesätoimintaa järjestetään ostopalveluna ja koltansaamenkielistä kielipesätoimintaa järjestetään kunnan toimintana valtionavustusrahoituksen mukaisesti.

Koululaisten vuoro- ym. hoitoa järjestetään kunnan päättämin ehdoin 1-2 luokan oppilaille.

Koululaisten saamenkielistä iltapäivätoimintaa järjestetään kunnan päättämin ehdoin.

Esi- ja perusopetus

Perusopetuslain edellyttämää esi- ja perusopetusta sekä perusopetuksen jälkeistä lisäopetusta annetaan kunnan viidessä koulussa:

1. Inarin koulu, esiopetus ja perusopetuksen vuosiluokat 1-9
2. Ivalon ala-asteen koulu, esiopetus ja perusopetuksen vuosiluokat 1-6, erityisopetuksen pienluokka vuosiluokille 1-9
3. Ivalon yläasteen koulu, perusopetuksen vuosiluokat 7-9 ja lisäopetus
4. Sevettijärven koulu, esiopetus ja perusopetuksen vuosiluokat 1-9
5. Törmäsen koulu, esiopetus ja perusopetuksen vuosiluokat 1-6

Inarissa ei ole omaa opetussuunnitelmaa ulkomaalaisille maahanmuuttajille, mutta perusopetuksessa toimitaan yksilöllisesti tukemalla kielen- ja muuta opiskelua tukiopetuksen ja erityisopetuksen keinoin. Vuonna 2016 tulevassa uudessa opetussuunnitelmassa huomioidaan myös ulkomaalaiset oppilaat. Oppivelvollisuusiän ylittäneiden maahanmuuttajien mahdollisesti tarvitsemaa perusopetusta järjestetään tapauskohtaisesti ja siitä sopivat kunnan koulutoimi ja Te-toimisto.

Lukiokoulutus

Ivalon lukio on yleissivistävä toisen asteen oppilaitos, jossa opiskelu tuottaa opiskelijoille jatko-opintokelpoisuuden korkea-asteen opintoihin.

Kotipaikkakunnan oma lukio tukee nuorten kasvua ja identiteetin kehittymistä mm. tarjoamalla mahdollisuuden opiskella inarin-, koltan- ja pohjoissaamen kieltä äidinkielenä.

Ivalon lukio tekee yhteistyötä Saamelaisalueen koulutuskeskuksen kanssa ja yhdessä oppilaitokset tarjoavat opiskelijoille mahdollisuuden suorittaa lukion oppimäärä, ylioppilastutkinto ja ammatillinen perustutkinto.

Kansalaisopisto

Inarin kansalaisopiston tehtävänä on toteuttaa asukkaiden tarpeisiin perustuvaa, kaikkien saatavilla olevaa yleissivistävää koulutusta, joka antaa tilaisuuden itsensä omaehtoiseen kehittämiseen, elinikäiseen oppimiseen, opiskelutaitojen ja kansalaisvalmiuksien kehittämiseen sekä tukee fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista hyvinvointia.

Kansalaisopisto ja saamelaisalueen koulutuskeskus järjestävät koulutuksia, joihin voi maahanmuuttaja osallistua kuten muutkin alueen asukkaat. Kansalaisopisto järjestää myös vuosittain suomen kielen ja kulttuurin opetusta ulkomaalaisille.

Kirjasto

Inarin kunta ylläpitää kirjastoverkkoa, johon kuuluu Ivalossa sijaitseva pääkirjasto, Inarin kirkonkylässä sijaitseva saamelaiskirjasto ja haja-asutusalueita palveleva kirjastoauto. Kirjasto on verkostoitunut osaksi Lapin kirjastoverkkoa ja on aktiivinen kumppani eri toimijoiden kanssa kunnan sisällä. Asiakaslähtöisillä, laadukkailla ja kuntalaisten tarpeita vastaavilla kirjastopalveluilla edistetään kuntalaisten hyvinvointia ja ennaltaehkäistään tiedollista ja muuta syrjäytymistä.

Kulttuuritoimi

Kulttuuritoiminnan keskeinen sisältö on monipuolisen kulttuuritarjonnan tuottaminen kaikenikäisille kuntalaisille yleisen hyvinvoinnin lisäämiseksi. Kulttuuritoiminta tukee inarilaisia kulttuurialan harrastajia ja ammattilaisia, tarjoaa kulttuuripalveluita sekä toimii eri kulttuurimuotojen kehittämishankkeissa.

Liikuntatoimi

Liikuntatoimi vastaa yleisistä liikunnan harrastamisen edellytyksistä. Liikuntatoimi järjestää myös monipuolista erityisryhmien liikunnanohjausta.

Nuorisotyö

Nuorisotyö toimii inarilaisten nuorten hyvinvoinnin puolesta käyttäen menetelminä yhteisöllistä nuorisotoimintaa, yksilöllistä tukea sekä moniammatillista ja – yhteisöllistä työotetta. Nuorisotyö toteuttaa etsivää nuorisotyötä ja tukee nuorisovaltuuston toimintaa. Viestintäpaja toimii nuorten työpajana ja nuorisotiedotuksen monipuolisena toimintakeskuksena.

3.3 Asuminen

Maahanmuuttajilla on oikeus saada vuokra-asunto kunnasta samoin perustein kuin muillakin kuntalaisilla. Vuokra-asuntoja tarjoavat Inarin Vuokra-asunnot Oy ja yksityiset vuokranantajat.

3.4 Tulkkaus- ja käännöspalvelut

Suomea taitamattomalle maahanmuuttajalle järjestetään tarvittaessa lain edellyttämät tulkkauspalvelut. Suomea taitamattomalle maahanmuuttajalle hyvät ja asianmukaiset tulkkaus- ja käännöspalvelut mahdollistavat tasavertaisen asioimisen viranomaisten kanssa. Nämä palvelut takaavat sekä asiakkaan että työntekijän oikeusturvan ja ovat edellytyksenä suomalaiseseen yhteiskuntaan kotouttamisessa.

Kotoutumislain 5 §:n mukaan viranomaisen on huolehdittava asian tulkitsemisesta tai kääntämisestä, jos maahanmuuttaja ei osaa kielilain (423/2003) mukaan viranomaisessa käytettävää suomen tai ruotsin kieltä taikka hän ei vammaisuutensa tai sairautensa vuoksi voi tulla ymmärretyksi asiassa, joka voi tulla vireille viranomaisen aloitteesta. Viranomaisen huolehtii mahdollisuuksien mukaan tulkitsemisesta ja kääntämisestä myös muussa maahanmuuttajan oikeuksia ja velvollisuuksia koskevassa asiassa. Asia voidaan tulkita tai kääntää sellaiselle kielelle, jota maahanmuuttajan voidaan todeta asian laatuun nähden riittävästi ymmärtävän. Viranomaisen velvollisuus huolehtia tulkitsemisesta ja kääntämisestä ei koske aineistoa, joka ei vaikuta asian käsittelyyn.

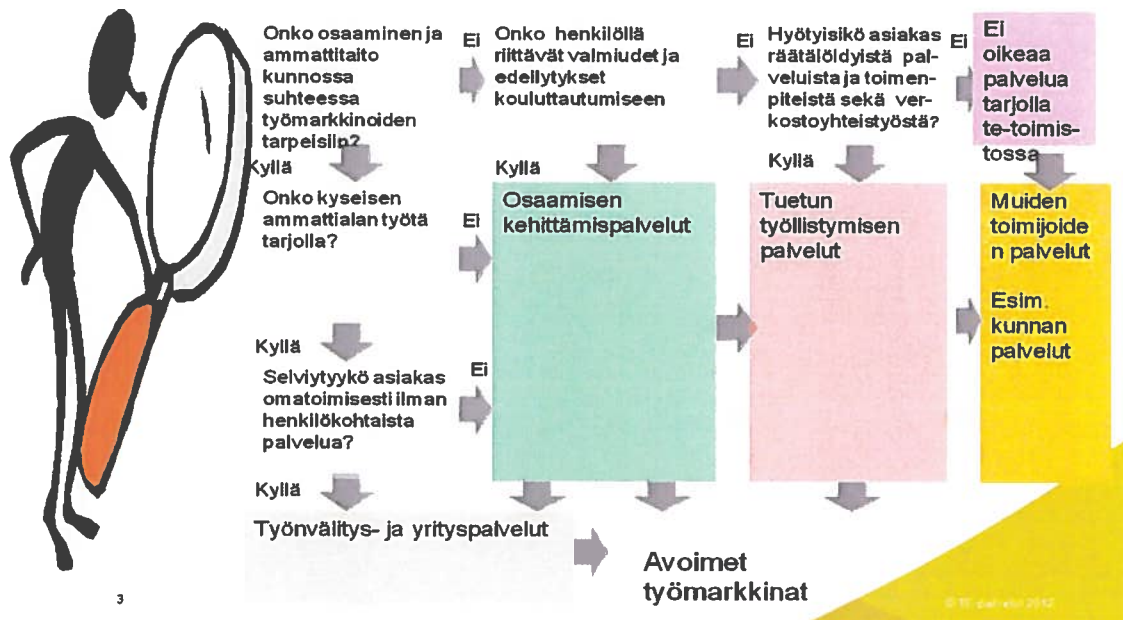
Viranomaisen on hankittava ja kustannettava tulkki tai huolehdittava kustannuksellaan kääntämisestä asioissa, jotka voivat tulla vireille viranomaisten aloitteesta. Pakolaisten osalta tulkitsemiskustannukset korvataan valtion varoista ilman määräaikaa, kun ne liittyvät henkilölle järjestettyihin sosiaali- ja terveydenhuollon palveluihin, kotoutumissuunnitelman laatimiseen, maahantulon alkuvaiheen kotoutumispalvelujen käyttöön, perehdyttämiseen kunnassa sekä koulun tai päivähoidon ja kodin väliseen yhteistyöhön. Tulkkina

tulisi käyttää ammattitaitoista asioimistulkkia, ei asiakkaan aviopuolisoa, sukulaista tai tuttavaa, eikä koskaan lasta.

4 Kotouttamispalvelut muilta viranomaisilta ja muilta tahoilta

4.1 TE-toimisto

Työnhakija-asiakkaan palvelut palvelutarpeen mukaan

Lapin TE-toimiston toimipaikat sijaitsevat Enontekiöllä, Ivalossa, Kemissä, Kemijärvellä, Kittilässä, Kolarissa, Muoniossa, Pellossa, Posiolla, Ranualla, Rovaniemellä, Sallassa, Savukoskella, Sodankylässä, Tervolassa, Tornioilla ja Ylitorniolla.

Maahanmuuttaja palvelut on integroitu osaksi normaalia TE-toimiston palvelua huomioiden kuitenkin maahanmuuttajien erityistarpeet. Päätoimisia maahanmuuttajien työllistymi-

seen erikoistuneita asiantuntijoita on kaksi ja he ovat sijoittuneet tuetun työllistymisen palveluihin. Muilla palvelulinjoilla osalla virkailijoiden tehtäväkuvaa kuuluvat myös maahanmuuttaja-asiakkaiden palvelut. Kotoutumisen koordinaatio on keskitetty osaamisen kehittämisen palveluihin, joissa palveluista vastaavat palvelujohtajan ja palveluesimiehen lisäksi yksi asiantuntija. Kotoutumiskoulutuksen vastuu on osaamisen kehittämisen palveluissa yhdellä palveluesimiehellä.

Kotoutumiskoulutus toteutetaan pääsääntöisesti työvoimakoulutuksena siten kuin julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetussa laissa säädetään. Kotoutumiskoulutusta voidaan järjestää myös omaehtoisena opiskeluna. ELY-keskus vastaa työvoimakoulutuksena toteutettavan kotoutumiskoulutuksen järjestämisestä toimialueellaan. Kotoutumiskoulutuksena oppivelvollisuusiän ylittäneelle maahanmuuttajalle järjestetään suomen tai ruotsin kielen opetusta ja tarvittaessa luku- ja kirjoitustaidon opetusta sekä muuta opetusta, joka edistää työelämään ja jatkokoulutukseen pääsyä sekä yhteiskunnallisia, kulttuurisia ja elämänhallintaan liittyviä valmiuksia. Kotoutumiskoulutuksen kielellisenä tavoitteena on, että maahanmuuttaja saavuttaa suomen tai ruotsin kielessä toimivan peruskielitaidon.

Maahanmuuttaja-asiakkaita koskevat samat palveluperiaatteet kuin muita asiakkaita. Maahanmuuttaja-asiakkaiden palveluissa huomioidaan asiakkaiden erityistarpeet esimerkiksi tulkkipalvelut. Palveluun varataan yleensä keskimääräistä pidemmät vastaanottoajat ja TE-palveluita kaikkienensa voidaan räätälöidä hyvinkin joustavasti maahanmuuttaja-asiakkaiden palvelutarpeita vastaaviksi.

Kotoutumislain mukaisesti Lapin TE-toimisto osallistuu kotouttamisen kehittämiseen monialaisena yhteistyönä alueen viranomaisten ja eri toimijoiden kanssa. TE-toimisto vastaa maahanmuuttajien työllistymistä ja kotoutumista edistävästä ja tukevasta työvoimapalveluista ja muista toimenpiteistä työnhakijaksi ilmoittautuneille maahanmuuttajille räätälöidyn palveluita siten, että ne soveltuvat maahanmuuttajille.

Maakunnallisena monialaisena verkostoyhteistyönä laadittu Lapin maahanmuuttostrategia 2017 ohjaa Lapin TE-toimiston maahanmuuttajapalveluiden toimeenpanoa kaikilla TE-toimisto palvelulinjoilla.

4.2 Kansaneläkelaitos KELA

Kela hoitaa Suomessa asuvien perusturvaa eri elämäntilanteissa. Kelan asiakkaita ovat kaikki Suomessa asuvat sekä ulkomailla asuvat Suomen sosiaaliturvan piiriin kuuluvat henkilöt. Kelan hoitamaan sosiaaliturvaan kuuluvat lapsiperheiden tuet, sairausvakuutus, kuntoutus, työttömän perusturva, asumistuki, opintotuki ja vähimmäiseläkkeet. Lisäksi Kela huolehtii vammaisetuksista, sotilasavustuksista sekä maahanmuuttajan tuesta.

Kelan tehtävänä on myös

- tiedottaa etuuksista ja palveluista
- harjoittaa sosiaaliturvan kehittämistä palvelevaa tutkimusta
- laatia etuuksien ja toiminnan ennakkoinnissa ja seurannassa tarvittavia tilastoja, arvioita ja ennusteita
- tehdä ehdotuksia sosiaaliturvaa koskevan lainsäädännön kehittämisestä.

Lisätietoa KELA:n toiminnasta ja etuuksista löytyy www.kela.fi

4.3 Yhteistyö muiden tahojen kanssa

Kotouttamisasioiden osalta kunta tekee yhteistyötä naapurikuntien, muiden viranomaisten sekä alueella toimivien vapaaehtoisjärjestöjen ja muiden tahojen kanssa.

